

Notă

privind monitorizarea misiunilor de returnare sub escortă a unor migranți cu ședere ilegală pe teritoriul României, efectuate de către CNRR în trimestrul I - 2024

Returnarea străinilor cu ședere ilegală este reglementată atât la nivelul Uniunii Europene (Directiva 2008/1155/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală; Normele CPT/Inf/E, 2002 - 1, Revizuite în 2015, emise de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, care prevăd recomandări aplicabile structurilor care desfășoară activități de returnare sub escortă a migranților cu ședere ilegală, din cadrul tuturor statelor Uniunii Europene) cât și *la nivelul României* (Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea 1, nr. 421 din 5 iunie 2008, cu modificările și completările ulterioare; Hotărârea Guvernului nr. 639 din 20 iunie 2007 privind structura organizatorică și atribuțiile Inspectoratului General pentru Imigrări, cu completările și modificările ulterioare; Procedurile interne ale Inspectoratului General pentru Imigrări de executare a activităților de returnare forțată sub escortă a migranților cu ședere ilegală, precum și a celor declarați indezirabili sau expulzați de către instanța de judecată).

Conform art. 8, alin. (4) și (5) din Directiva 2008/1155/CE, se constată faptul că:

(4) În cazul în care statele membre aplică în ultimă instanță măsuri coercitive pentru a proceda la îndepărtarea unui resortisant al unei țări terțe care se opune îndepărtării, **aceste măsuri sunt proporționale și recurgerea la forță nu trebuie să depășească limitele rezonabile.** Aceste măsuri se aplică astfel cum este prevăzut în legislația națională în conformitate cu drepturile fundamentale sau cu respectarea demnității și integrității fizice a resortisantului al unei țări terțe, în cauză;

(5) În executarea îndepărtărilor pe calea aerului, statele membre țin cont de orientările comune privind măsurile de securitate care se impun în cazul operațiunilor comune de îndepărtare pe calea aerului, anexate la Decizia 2004/573/CE (care se referă la organizarea de zboruri comune pentru expulzarea de pe teritoriul a două sau mai multe state membre a resortisanților țărilor terțe care fac obiectul măsurilor individuale de expulzare).

Totodată, potrivit prevederilor art. 98 din OUG nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, republicată, monitorizarea activității de îndepărtare sub escortă se realizează de organizațiile și organismele naționale, internaționale și neguvernamentale cu atribuții în domeniul migrației, care desfășoară activitatea de supraveghere a îndepărtării sub escortă a străinilor.

De asemenea, conform aceluiași articol, la solicitarea organizațiilor și organismelor naționale, internaționale și neguvernamentale cu atribuții în domeniul migrației, ***Inspectoratul General pentru Imigrări furnizează informații privind organizarea misiunilor de escortă, asigurând posibilitatea reprezentanților acestora de a supraveghea modul în care se desfășoară acestea.***

În plus, art. 98 din OUG nr. 194/2002 se referă și la faptul că, ***rapoartele de evaluare întocmite cu ocazia acestui tip de activități se transmit instituției Avocatul Poporului.***

Astfel, în baza art. V - Obligațiile partenerului, alin. (14) din Protocolul nr. 7 din 4 martie 2015, încheiat între instituția Avocatul Poporului și Fundația “Consiliul Național Român pentru Refugiați - CNRR” și a Actului adițional nr. 6133 din 24 martie 2016 (la protocolul menționat), ***CNRR trebuie să transmită periodic documentele redactate referitoare la monitorizarea activităților de returnare forțată sub escortă de pe teritoriul României, a migranților cu ședere ilegală desfășurate de Inspectoratul General pentru Imigrări (IGI).***

În acest sens, ***fundația “Consiliul Național Român pentru Refugiați - CNRR” a transmis instituției Avocatul Poporului un număr de 32 rapoarte de monitorizare a activităților de returnare sub escortă (întocmite de un monitor din cadrul fundației menționate) care au fost înaintate și Inspectoratului General pentru Imigrări, pentru informare. Menționăm faptul că, echipele de escortă au fost alcătuite din specialiști din cadrul IGI sau funcționari publici cu statut special din cadrul Centrului de cazare a străinilor luați în custodie publică Otopeni ori din cadrul Direcției Migrație, care au desfășurat activități de returnare a unui număr de 150 migranți.***

Situația migranților cu proveniență din diferite țări/regiuni a fost, următoarea: Emiratul Islamic al Afganistanului (1), Republica Federală Democratică Nepal (31), Republica Guineea (1), Republica India (6), Republica Populară Bangladesh (61), Republica Islamică Pakistan (10), Republica Arabă a Egiptului (7) și Republica Socialistă Vietnam (3), Republica Democratică Socialistă Sri Lanka (26), Regiunea Bengal (2), Republica Dominicană (1), Republica Turcia (1), Regatul Maroc (10) și Republica Algeriană Democratică și Populară (1).

Din examinarea rapoartelor transmise instituției Avocatul Poporului au rezultat, următoarele:

Activitățile de returnare a migranților s-au desfășurat în condiții corespunzătoare, fără incidente și cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, în special a demnității persoanelor returnate forțat. În acest sens, s-a constatat faptul că migranților le-au fost efectuate controale corporale cu respectarea demnității și confidențialității, bagajele lor au fost etichetate de asemenea corespunzător, iar bunurile de valoare personale au fost puse în plicuri sigilabile pe care era înscris numele fiecărui migrant.

Precizăm faptul că, în toate cazurile, membrii escortei au fost îmbrăcați în ținută civilă, la activitățile de returnare participând chiar și persoane de sex feminin, atunci când situația a impus o asemenea măsură. Totodată, din examinarea rapoartelor a rezultat că migranții au avut un comportament corespunzător (spre exemplu: aceștia au comunicat/cooperat cu echipa de escortă și nu au realizat/folosit vreun semn de împotrivire) și au respectat indicațiile echipei de escortă atunci când a fost necesar. De asemenea, nu s-au înregistrat incidente de natură să afecteze siguranța și securitatea operațiunilor și în egală măsură, nu au existat situații în care să poată fi vorba despre potențiale încălcări ale drepturilor fundamentale aplicabile în operațiunile de returnare, în general. În toate cazurile, predarea migranților escortați de contingentul român a avut loc fără incidente, iar controlul documentelor și controlul de securitate s-au desfășurat cu rapiditate/operativitate, fără să existe vreo problemă, în acest sens. Transferul migranților până la îmbarcarea acestora a fost efectuat cu mijloace de transport din dotarea IGI sau din dotarea Centrului de cazare pentru străini luați în custodie publică Otopeni. Totodată, migranții au cooperat tot timpul și au fost calmi, iar escortele (astfel cum le-a fost solicitat de către șeful de escortă) au păstrat o constantă comunicare cu persoanele returnate. Șefii de escortă au avut disponibilă toată documentația necesară completării și înregistrării vreunei plângeri (în limba engleză cât și în

diverse dialecte/varianțe teritoriale ale unei limbi). În niciun caz de returnare nu a fost formulată vreo plângere.

Urmare a examinării/lecturării rapoartelor de monitorizare a activităților de returnare sub escortă de pe teritoriul României, s-au constatat bune practici, cum ar fi: migranții au rămas în vehicule și au așteptat finalizarea procedurilor de înregistrare a lor ca pasageri ai cursei aeriene cu destinația Istanbul; migranții au rămas să aștepte îmbarcarea în zona pentru plecări curse interne, de unde ulterior au fost transportați la aeronavă cu un autobuz pus la dispoziție, evitându-se astfel ca migranții însoțiți de reprezentanți IGI și IGPF (Inspectoratul General al Poliției de Frontieră) să fie puși într-o lumină defavorabilă față de ceilalți pasageri ai cursei aeriene cu destinația Istanbul; buna colaborare între cele trei structuri care au fost implicate în returnarea migranților; membrii echipei de escortă au fost îmbrăcați în ținută civilă; membrii echipei de escortă au permis ca migranții să schimbe în valută sumele de lei deținute de acestea; prezența în escortă a unei persoane de sex feminin atunci când a fost cazul.

Concluzii:

1. Activitățile monitorizate de returnare sub escortă a străinilor s-au desfășurat fără incidente, cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, în special a demnității persoanelor returnate forțat;
2. Echipele de escortă au manifestat înțelegere față de persoanele returnate sub escortă și au tratat în mod corepunzător migranții, în lumina principiilor legalității, proporționalității și buneii cuvințe;
3. Reprezentanții escortelor (îmbrăcați în ținută civilă) au acordat sprijin/ajutor migranților pe toată perioada de monitorizare;
4. Pe perioada operațiunilor de returnare, au fost avute în vedere recomandări și bune practici care se regăsesc atât în practica europeană în domeniu, în rapoartele elaborate de Agenția Europeană pentru Drepturi Fundamentale (FRA), precum și în observațiile formulate bianual de către Ofițerul de Drepturi Fundamentale din cadrul Agenției de Poliție de Frontieră și Gardă de Coastă (FRONTEX);
5. Membrii echipei de escortă au fost îmbrăcați în ținută civilă.

București, 1 aprilie 2024